

Polen sliter med en bestemt form for luftforurensning, såkalt smog. I 2012 organiserte en gruppe aktivister seg i byen Kraków under et grasrotinitiativ for å bekjempe dette problemet, under navnet Krakowski Alarm Smogowy (Kraków Smog Alert). Luftforurensning i Kraków har lenge vært en kjent sak for byens befolkning. Gjennom å spre kunnskap og oppfordre byens innbyggere til å demonstrere mot forurensningen, fikk de samlet store folkemengder i protest. I allianse med andre miljøvernorganisasjoner, blant annet med juridisk kompetanse, begynte de arbeidet med å få på plass en anti-smog-lov i byen. Syv år senere, trår loven i kraft november 2019. Siden den gang har organisasjonen utviklet seg til sosial bevegelse, som danner et nettverk av ca. 30 lokale anti-smog initiativer, spedt over hele den sørlige delen av Polen under paraplyorganisasjonen Polski Alarm Smogowy (Polish Smog Alert). Denne oppgaven tar for seg organisasjonen slik den framstod under et 8 måneders langt feltarbeid i 2016, på 7 ulike steder i Polen. Den undersøker tilnærminger og strategier både på organisatorisk og individnivå. Tar for seg motivasjoner og ideologiske overbevisninger blant medlemmer, og ser hvordan de forholder seg til et dobbeltsidig stigma som anti-smog-aktivister må forholde seg til i den polske debatten om smog. Samtidig berører de også en betent politisk debatt om kullutvinning på nasjonalt nivå. Med fokus på helseproblemene som smog fører med seg, har alt fra profesjonelle medlemmer med erfaring fra andre ikke-statlige miljøorganisasjoner, til sivile frivillige klart å enes om ett mål – bedre luftkvalitet for den polske befolkningen. Dette er en fortelling om, og analyse av, hvordan en liten gruppe aktivister i samarbeid med andre NGOs, har klart endre lovverket hele veien opp til grunnlovsnivå, og skape en nasjonal sosial bevegelse.